

MEDNARODNI POSVET

UMEŠČANJE MEDNARODNIH KVALIFIKACIJ V
NACIONALNA OGRODJA KVALIFIKACIJ

Mednarodni posvet

Torek, 23. marec, 2021

9:30-12:00

prek ZOOM povezave

CPI
CENTER RS ZA
POKLICNO
IZOBRAŽEVANJE

SLOVENSKO
OGRODJE
KVALIFIKACIJ

UVOD

Število kvalifikacij, spričeval, nazivov in potrdil z leti narašča¹. Vse večja globalizacija gospodarstva in trga dela je namreč povzročila povečano število kvalifikacij, ki obstajajo zunaj formalnih izobraževanih (nacionalnih) sistemov in jih podeljujejo zasebni ponudniki, mednarodne organizacije in večnacionalna podjetja v različnih državah v Evropi in drugod po svetu.

Ta trend, ki je v nasprotju z našim tradicionalnim razumevanjem kvalifikacij kot »vrednostnih papirjev«, ki jih jamčijo nacionalni organi, je še posebej dobro viden v sektorjih, kot so informacijsko-komunikacijske tehnologije (npr.: Microsoft, Apple, Oracle, Cisco, Linux, Google, ECDL), gostinstvo in turizem (npr.: Worldchefs, World Host, Hilton, McDonald's), promet, frizerstvo, šport, gradbeništvo, marketing in varilstvo. Gre za pojav, ki odpira številna vprašanja in predstavlja velik izziv, tako za oblikovalce politik kot tudi za končne uporabnike – od posameznikov se vse bolj pričakuje, da znajo svoje kvalifikacije uporabljati v več kot eni državi, od delodajalcev pa, da znajo raven spretnosti in kompetenc, ki jih imajo potencialni zaposleni iz različnih držav, pravilno ovrednotiti.

K vse večji razširjenosti mednarodnih kvalifikacij so botrovale naslednje okoliščine:

- Globalizacija gospodarstva in trga dela;
- Razvoj nacionalnih ogrodij kvalifikacij (NOK) in mednarodnih sistemov kvalifikacij;
- Povečan pretok delovne sile;
- Zahteve po specifičnih znanjih in spretnostih;
- Povečano število mednarodnih korporacij;
- Potreba po skupnem razumevanju določene kvalifikacije;
- Globalne študije in analize kvalifikacij;
- Usmerjenost k pristopu, ki temelji na učnih izidih.

¹ Cedefop (2012). *International Qualifications*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Ozadje

Od sprejetja **Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o uvedbi evropskega ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje**² letos mineva 13 let. V tem času se je v Evropsko ogrodje kvalifikacij za vseživljenjsko učenje (EOK) vključilo **39**³ držav, vzpostavljenih je 43 nacionalnih ogrodi kvalifikacij. Do leta 2020 je **postopek umeščanja** (angl. »*referencing process*«)⁴ kvalifikacij iz nacionalnih ogrodi v EOK končalo **36 držav** (27 držav članic EU in devet držav nečlanic). Število sodelujočih držav kaže na predanost izvajanja EOK, pri čemer so nacionalna ogrodja kvalifikacij v različnih fazah svojega razvoja.

CEDEFOP-ove študije o spremljanju implementacije nacionalnih ogrodi kvalifikacij in EOK kažejo, da so bili v preteklih letih na področju implementacije EOK doseženi pomembni napredki: za t. i. vseobsegajoča (angl. »*comprehensive*«) ogrodja kvalifikacij, takšne, ki zajemajo vse vrste in ravni kvalifikacij, si prizadeva 36 evropskih držav, 21 nacionalnih ogrodi kvalifikacij, med njimi tudi Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK), pa je doseglo napredno fazo izvajanja (angl. »*advanced operational phase*«). To pomeni, da so postali sestavni del nacionalnih sistemov izobraževanja in usposabljanja ter okrepili uporabo učnih izidov pri opisovanju kvalifikacij.

Število sodelujočih držav kaže na predanost izvajanja EOK, vendar pa splošni cilji preglednosti, primerljivosti in prenosljivosti kvalifikacij še vedno niso v celoti doseženi, še posebej na področju preglednosti mednarodnih sektorskih kvalifikacij; kar je predvsem posledica omejitev prvotnega priporočila EOK (2008).

Čeprav je bilo v takrat veljavnem priporočilu (2008, 12. odstavek) določeno, da bi bilo treba »*mednarodnim področnim organizacijam omogočiti povezavo njihovih sistemov kvalifikacij s skupno evropsko referenčno točko in tako prikazati razmerje med mednarodnimi področnimi kvalifikacijami in nacionalnimi sistemi kvalifikacij*«, pa priporočilo ni podalo **jasne definicije** mednarodnih sektorskih kvalifikacij niti ni ustvarilo **izrecnih določb** o tem, kako doseči to povezavo med NOK in EOK.

Tako se je med državami članicami pri umeščanju kvalifikacij vzpostavil precej raznolik položaj, še posebej glede zasebnih, neformalnih sektorskih in mednarodnih kvalifikacij, ki so v nekaterih državah del nacionalnih ogrodi kvalifikacij, v drugih pa ne. Zaradi pomanjkanja skupnega postopka so mednarodne (sektorske) kvalifikacije v svoja ogrodja kvalifikacij vključile le nekatere države članice. Pri tem je med državami prišlo do visokega tveganja neskladnosti, zlasti tveganja, da je bila/bi bila enaka kvalifikacija umeščena na različne ravni EOK.

² Dostopno na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex:32008H0506\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex:32008H0506(01)).

³ Poleg 28 držav članic EU še naslednje države nečlanice: Albanijo, Bosno in Hercegovino, Severno Makedonijo, Islandijo, Kosovo, Lihtenštajn, Črno goro, Norveško, Srbijo, Švico in Turčijo.

⁴ Postopek, pri katerem države svoje sisteme kvalifikacij povežejo z EOK. To pomeni, da je vzpostavljena jasna povezava med nacionalnimi in evropskimi ravni, s čimer se povečuje preglednost in primerljivost nacionalnih sistemov kvalifikacij.

Novosti na področju implementacije EOK so prinesla (22. maja 2017 sprejeta) **revidirana Priporočila Sveta EU o Evropskem ogrodju kvalifikacij za vseživljenjsko učenje**⁵, ki so predstavila nekatere nove elemente, ki bodo EOK omogočili prilagoditev na **izzive prihodnosti**.

Dvome in nerazjasnjeno vlogo, ki jo ima EOK v povezavi z mednarodnimi kvalifikacijami želijo revidirana priporočila odpraviti s povabilom Evropski komisiji, naj v sodelovanju z državami članicami in deležniki v okviru svetovalne skupine za EOK (no. 11.):

»podpre **vzpostavitev prostovoljnih postopkov umeščanja mednarodnih kvalifikacij prek nacionalnih ogrodij ali sistemov kvalifikacij ter izmenjavo informacij in posvetovanja med državami članicami o teh postopkih, da se tako zagotovi doslednost**«.

Ključnega pomena je dosledno in usklajeno umeščanje mednarodnih kvalifikacij v različna nacionalna ogrodja kvalifikacij.

V ta namen je Svetovalna skupina EOK (SS EOK) predlagala vzpostavitev **projektne skupine**, ki je prevzela vodenje ključnih aktivnosti s področja mednarodnih kvalifikacij:

- Razpravljati o načinih za **izmenjavo informacij** o posameznih odločitvah na nacionalni ravni za umeščanje mednarodnih kvalifikacij prek nacionalnih ogrodij kvalifikacij in raziskati, ali obstaja možnost njihove uporabe za pridobitev skupnega stališča glede takšnih odločitev.
- **Dogovoriti se glede postopkov** za obveščanje drugih držav (kako in kdaj obvestiti) in SS EOK o mednarodnih kvalifikacijah, ki so kandidatke za vključevanje v nacionalna ogrodja kvalifikacij.

Če so bile države v zadnjih letih v fazi vzpostavljanja nacionalnih ogrodij kvalifikacij in aktivnega umeščanja nacionalnih ogrodij v EOK, pa **revidirana priporočila o EOK odpirajo novo poglavje izvajanja EOK**, v ospredju katerega bo vključevanje (neformalnih) kvalifikacij v nacionalna ogrodja kvalifikacij. Mnoge države so pri tem osredotočene na dodelitev ravni posameznim kvalifikacijam in pregled kvalifikacij. V okviru EOK bo vzpostavitev postopkov za dodelitev ravni mednarodnim kvalifikacijam, vključenim v nacionalna ogrodja, novo področje dela, na katerem bosta izmenjava informacij in posvetovanje med državami članicami ključnega pomena za izvajanje doslednosti.

⁵ Priporočilo Sveta z dne 22. maja 2017 o evropskem ogrodju kvalifikacij za vseživljenjsko učenje, 2017/C 189/3. Dostopno na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex:32017H0615\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex:32017H0615(01)).

Opredelevitev mednarodnih kvalifikacij

Čeprav se je terminološka neuskklajenost pojmov⁶ pokazala že ob uvajanju evropskega in nacionalnih ogrodij kvalifikacij, je nezadostnemu razumevanju mednarodnih kvalifikacij prav tako botrovalo dejstvo, da na evropski ravni dolgo časa ni bilo enotne definicije.

Pomanjkanje sistematične obravnave koncepta mednarodnih kvalifikacij je bolj podrobno naslovlila CEDEFOP-ova študija (2012). Slednja navaja, da je za pojem mednarodnih kvalifikacij značilna velika raznolikost in kompleksnost, saj jih oblikujejo in podeljujejo različna mednarodna podjetja, organizacije in drugi organi za različne namene in funkcije. Tisto, kar združuje veliko raznolikost mednarodnih kvalifikacij, je dejstvo, da niso omejene na določen nacionalni sistem ali ozemlje. Gre za t. i. »nedržavne« kvalifikacije, katerih 'menjalna vrednost' je določena zunaj tradicionalnih nacionalnih sistemov kvalifikacij.

Študije⁷ kažejo, da je za mednarodne kvalifikacije značilna velika raznolikost in kompleksnost, saj jih oblikujejo in podeljujejo različne vrste organizacij za različne namene in funkcije. Obstajajo različne kategorije mednarodnih kvalifikacij:

- kvalifikacije, ki jih podeljuje **mednarodni izobraževalni center**, kot je *American Hotel & Lodging Educational Institute (AHLEI)*, ki ima več kot 90 licenciranih podružnic v 54 državah;
- kvalifikacije Mednarodne pomorske organizacije (ang. *International Maritime Organisation*, kratica IMO), t. j. **mednarodne organizacije**, ki deluje pod okriljem Združenih narodov;
- kvalifikacije, ki jih ponujajo **mednarodna sektorska združenja**, kot so Evropska varilska federacija (ang. *European Welding Federation*) in *EuropeActive*, vodilna evropska organizacija na področju zdravja in fitnesa, ki povezuje organizacije v posamezni državi;
- kvalifikacije, ki jih podeljujejo **mednarodna podjetja**, kot so Microsoft, Cisco, Amazon.

REVIDIRANA PRIPOROČILA O EOK NAVAJAJO NASLEDNJO DEFINICIJO:

MEDNARODNA KVALIFIKACIJA pomeni »kvalifikacijo, ki jo podeli zakonito ustanovljen mednarodni organ (združenje, organizacija, sektor ali podjetje) ali nacionalni organ, ki deluje v imenu mednarodnega organa, in se uporablja v več kot eni državi ter vključuje učne izide, ocenjene v skladu s standardi, ki jih je razvil mednarodni organ«⁸.

⁶ Na temo razumevanja izraza 'kvalifikacij' je bilo izpeljanih nemalo razprav. Pojem kvalifikacija se v povezavi z NOK uporablja različno v različnih državah (Allais 2010, 2011).

⁷ Blese R., Daija Z., Kinta G., Ramiņa B., 2014. *International Qualifications in Latvia*. Poročilo o študiji. Riga: Academic Information Centre – EQF National coordination point.

⁸ Definicija mednarodne kvalifikacije velja tudi za sektorsko kvalifikacijo.

IZZIVI PRIHODNOSTI

Pregled razvoja nacionalnih ogrodij kvalifikacij v Evropi (2020)⁹ kaže, da večina evropskih NOK zajema kvalifikacije, ki so pridobljene v okviru sistema formalnega izobraževanja in usposabljanja (npr.: poklicno izobraževanje in usposabljanje, visokošolsko in splošno izobraževanje). Te kvalifikacije urejajo in podeljujejo nacionalni organi. Večina NOK tako ne zajema kvalifikacij, ki se jih pridobi v okviru učenja in usposabljanja znotraj neformalnega in zasebnega sektorja. To se kaže kot težava, saj so iz ogrodij izvzete pomembne kvalifikacije, ki izhajajo iz neformalnih programov izobraževanja in usposabljanja.

Navkljub temu je med državami zaznati trend, da svoja ogrodja odpirajo in vanje vključujejo **kvalifikacije, ki se jih podeljuje izven formalnega izobraževalnega sistema**. V nekaterih državah (Avstrija, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Švedska), ki imajo dobro uveljavljena ogrodja kvalifikacij, so že vzpostavili postopke za vključevanje neformalnih kvalifikacij v NOK. Vsem omenjenim državam so skupna prizadevanja, da neformalne kvalifikacije pri implementaciji NOK naslavlajo kot prednostna področja.

Glede na to, da Evropa šele sedaj vstopa v fazo iskanja rešitev za vključevanje neformalnih kvalifikacij v NOK, bo slednje v prihodnjih letih eno izmed pomembnejših področij razprav na temo izvajanja ogrodij kvalifikacij na evropski in nacionalni ravni.

Z namenom krepitev medsebojnega razumevanja in zaupanja v kvalifikacije na nacionalni in evropski ravni države trenutno razpravljajo tudi o tem, kako izboljšati postopek umeščanja kvalifikacij v NOK. Izzivi, ki se pojavljajo pri kvalifikacijah, ki jih je mogoče pridobiti izven formalnega izobraževalnega sistema, se nanašajo tudi na **umeščanje mednarodnih kvalifikacij v NOK**.

Namen pričujočega posveta je tako izpostaviti aktualne ugotovitve s področja **mednarodnih kvalifikacij** ter razjasniti vlogo, ki jo imajo nacionalna ogrodja kvalifikacij in EOK v povezavi z mednarodnimi kvalifikacijami.

⁹ CEDEFOP (2020): *OVERVIEW OF NATIONAL QUALIFICATIONS FRAMEWORK DEVELOPMENTS IN EUROPE 2020*.

PREDAVATELJI

Mednarodne/sektorske kvalifikacije in EOK

G. Dennis van Gessel

Evropska komisija, GD za Zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje

Dennis van Gessel je zaposlen pri Evropski komisiji (*GD za Zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje*) kot strokovnjak za področji spretnosti in kvalifikacij. Dela na več orodjih in instrumentih EU za boljše dokumentiranje veščin in kvalifikacij. Do pred tremi leti je delal kot svetovalec na Ministrstvu za izobraževanje na Nizozemskem, večinoma na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter analizami osipništva. Pred tem je nekaj let delal v državnih statističnih uradih v Kanadi in na Nizozemskem.

Na posvetu bo gospod van Gessel izpostavil delo Evropske komisije na področju umeščanja mednarodnih kvalifikacij v nacionalna ogrodja kvalifikacij. Kot pojasnjuje, je umeščanje mednarodnih kvalifikacij pomembno, saj so takšne kvalifikacije zelo pomembne za trg dela. Trenutno obstajajo neskladja glede umeščanja enakih mednarodnih kvalifikacij v različna nacionalna ogrodja kvalifikacij – ista kvalifikacija v različnih državah pritegne različne ravni EOK. To lahko privede do zmede tako med uporabniki, kot so delavci, učenci ali delodajalci, kot tudi lastniki mednarodnih kvalifikacij, kar lahko ogrozi zaupanje v EOK. Trenutno se preučujejo postopki umeščanja mednarodnih kvalifikacij prek nacionalnih ogrodij ali sistemov kvalifikacij ter izmenjava informacij in posvetovanja med državami članicami o teh postopkih, da se tako zagotovi doslednost.

Perspektiva države članice: Irska

Dr. John O'Connor

Quality and the Qualifications Authority of Ireland

John O'Connor je vodja področja za celovitost NOK na Uradu za kvalifikacije in zagotavljanje kakovosti Irske (QQI) [Quality and Qualifications Authority of Ireland](http://www.qualityandqualifications.gov.ie).

Povabila k sodelovanju na dogodku o mednarodnih kvalifikacijah in ogrodjih kvalifikacij, ki ga organizirajo v Sloveniji, sem bil zelo vesel. Med predstavitvijo bom razmišljal o pomenu mednarodnih kvalifikacij za nacionalna ogrodja kvalifikacij in EOK. Prav tako bom izpostavil zakonodajne določbe glede vključevanja mednarodnih kvalifikacij v irski NOK (NFQ), pomembnost evropskega sodelovanja in vzpostavljanja soglasja glede umeščanja mednarodnih kvalifikacij ter navsezadnje, zakaj so takšne kvalifikacije priložnost in preizkus za projekt EOK. Veselim se prihajajočega dogodka, ki bo ponudil veliko koristnih informacij ob ravno pravem času.

John O'Connor predstavlja Irsko v svetovalni skupini EOK in v delovni skupini držav članic za ESCO. Je član Unescove strokovne skupine za svetovne referenčne ravni (t. i. *World Reference Levels*). S področja izobraževanja je doktoriral na Univerzi v Dublinu.

Vključevanje neformalnih kvalifikacij v avstrijsko nacionalno ogrodje kvalifikacij (NQR)

Mag. Karl Andrew Müllner

OeAD/NKS

OeAD je avstrijska agencija za mednarodno mobilnost in sodelovanje v izobraževanju, znanosti in raziskovanju ter nacionalna koordinacijska točka (NKT) za nacionalno ogrodje kvalifikacij v Avstriji. NKT je odgovoren za izvajanje avstrijskega NOK, kar obsega mreženje in tesno sodelovanje z odgovornimi organi (ministrstva, socialni partnerji in Evropska komisija) kot tudi z različnimi izvajalci kvalifikacij – formalnimi in neformalnimi.

Ključne naloge NKT so:

- Oblikovni in vsebinski pregled zahtev za umeščanje kvalifikacije na ravni NOK. Podpora razvoju in nadaljnjemu izvajanju NOK v Avstriji, in sicer z nudenjem pomoči in podpore organizacijam, vključenim v postopek umeščanja.
- NKT vodi register vseh kvalifikacij NOK v skladu z zveznim zakonom.
- Izvajanje dejavnosti za odnose z javnostmi, prirejanje prireditvev in svetovanje organizacijam, ki zaprosijo za umeščanje kvalifikacij.
- V skladu z uresničevanjem nacionalnega in mednarodnega mreženja ter podpore politikam, NKT podpira strategijo vseživljenjskega učenja v Avstriji (LLL 2020) ter razvoj in izvajanje nacionalne strategije potrjevanja neformalnega in priložnostnega učenja.

Karl Andrew Muellner je vodja skupine NKT za NOK v Avstriji, odgovoren za postopke umeščanja, financiranja, poročanja in zadev v zvezi z upravljanjem kakovosti. Del ekipe, zadolžene za izvajanje NOK v Avstriji, je od samega začetka in ima dolgoletne bogate izkušnje v Nacionalni agenciji Leonardo da Vinci/Erasmus +. Je magister mednarodne poslovne administracije z Univerze na Dunaju.

Primer dobre prakse: Slovenija

Ga. Karin Kermavnar Pezdirc

Dm Akademija (Dm drogerie markt d.o.o.)

Karin Kermavnar Pezdirc je zaposlena v podjetju Dm drogerie markt d.o.o. kot vodja tima v oddelku razvoja kadrov. Prek različnih usposabljanj, dogodkov in aktivnosti skrbi za strokovni razvoj ter splošno zadovoljstvo sodelavcev. V postopku umeščanja dodatne kvalifikacije v SOK je sodelovala pri razvoju njene vsebine, sedaj pa koordinira njeno izvajanje v podjetju.

Dodatna kvalifikacija dm drogerist je bila razvita na pobudo podjetja Dm drogerie markt d.o.o., in sicer za namene usposabljanja prodajnega osebja v drogerijah ter je umeščena na 4. raven Slovenskega ogrodja kvalifikacij. Usposabljanje obsega 380 ur, po uspešno opravljenem usposabljanju pa so kandidati usposobljeni za višji nivo strokovnega svetovanja v drogeriji. Umestitev dodatne kvalifikacije *dm drogerist* v Slovensko ogrodje kvalifikacij je podjetju prineslo številne koristi na področju razvoja kadrov, zlasti iz vidika možnosti vseživljenjskega učenja sodelavcev, njihove mednarodne primerljivosti, še bolj strokovnega svetovanja strankam v poslovalnicah ter ugleda delodajalca. Več o dodatni kvalifikaciji *dm drogerist* si lahko preberete [tukaj](#).